

## Klimatkommunernas remissvar på *Boverkets rapport Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn (2024:26)*

### Sammanfattning

Klimatkommunerna ställer sig generellt positivt till de fyra förslagen som rapporten presenterar. Vi vill särskilt trycka på vikten av att Boverket tilldelas uppdrag och resurser för att fortsatt kunna utveckla arbetet med cirkulärt byggande. Detta är vårt viktigaste medskick.

Dock menar vi att det finns ytterligare åtgärder och synpunkter som behöver lyftas för att främja den cirkulära ekonomin inom bygg- och fastighetssektorn, trots att Boverket i rapporten avfärdar några av dem. Inte minst saknas förslag som gör det möjligt för kommuner att neka rivningslov på grund av klimatskäl.

### *Boverkets förslag och Klimatkommunernas kommentarer*

**I förslag 1** uppmanar Boverket regeringen att ge Boverket i uppdrag att fortsätta utveckla, kommunicera, vägleda och samarbeta arbetet med att främja det cirkulära byggandet. Regeringen uppmanas även att ge i uppdrag att ta fram nationella mål och strategier för omställningen i sektorn, samt verktyg och metoder för att belysa nyttor och mervärden.

*Klimatkommunerna tolkar detta som en tydlig signal från Boverket att de vill ha stöd och resurser att jobba med frågan. Detta är något Klimatkommunerna helt och hållet står bakom. Att ta fram nationella mål eller riktlinjer för återbruk inom byggsektorn är också något som Klimatkommunerna ser positivt på.*

**Förslag 2** handlar om att utveckla klimatdeklarationerna genom att ta fram referensvärden för byggnaders klimatpåverkan vid ombyggnation, med fokus på vanligt förekommande energirenoveringsåtgärder eller liknande åtgärder.

*Klimatkommunerna har inga synpunkter på förslaget, utan ställer sig bakom det som lyfts fram. Däremot vill vi sänka gränsvärdena i klimatdeklarationerna ännu mer, något som skulle kunna skynda på omställningen till ett mer cirkulärt byggande.*

**Förslag 3** är en samling av olika digitaliseringsförslag, som ska underlätta de cirkulära arbetssätten.

*Klimatkommunerna stöder det som lyfts fram, och noterar att en del av förslagen rör gemensamma och öppna databaser. Klimatkommunerna vill lyfta det verktyg som Göteborgs stad har tagit fram, som fungerar som ett filter att lägga på översiktsplaner och detaljplaner för att se vilka byggnader som ska rivas. Detta ger ett bättre underlag till vilka material som kommer finnas tillgängliga för återbruk inom en kommun eller ett område. Detta har lagts fram för Boverket i önskan om att en central nationell databas ska ligga hos dem, vilket myndigheten tidigare har motsatt sig. Klimatkommunerna*

*önskar att Boverket tar vara på detta, samt liknande initiativ, i enigheten med förslaget de själva presenterar i förslag 3.*

**Förslag 4** är det enda som syftar till att ändra i Plan- och bygglagen, genom att dela upp bestämmelsen om kontrollplan (10 kap. 6 § PBL) till två bestämmelser, där den ena blir en resurshållningsplan.

*Detta ser vi som en positiv förändring, samtidigt som en kompetenshöjning i alla led krävs för att ändringen ska få en riktig effekt. Kommuner rapporterar i dagsläget att ta fram en materialinventering i samband med kontrollplan sällan efterlevs vilket leder till att återbruk inte sker. Den föreslagna åtgärden skulle därmed kunna lägga mer tyngd på återbruksfrågan och bidra till en positiv utveckling.*

#### *Övrigt*

Klimatkommunerna saknar ett viktigt verktyg för att främja en cirkulär bygg- och fastighetssektor i rapporten, nämligen möjligheten för kommuner att kunna neka ett rivningslov på grund av klimat eller hållbarhetsskäl. Det första steget i en cirkulär bygg- och fastighetssektor är att bevara de byggnader vi kan bevara, i möjligaste mån. I dagsläget kan kommuner bara neka rivningslov för en byggnad när det finns rivningsförbud i detaljplan, eller om byggnaden anses ha höga kulturhistoriska värden. Rapporten tar upp förslaget och resonerar kring dess rimlighet, men landar i att en förändring av det slaget inte är rimligt. Bland annat anges de fall när det faktiskt kan vara bättre att riva en byggnad, av miljö/hälsoskäl eller när det kan vara gynnsamt rent cirkulärt att använda sig av byggnadens material i ett annat bygge, som anledningar.

Klimatkommunerna ser inte att möjligheten för kommuner att neka rivningslov av klimatskäl skulle hindra alla sorters rivningar, utan endast de mest onödiga och mest utsläppsintensiva. Det är fullt möjligt att ta fram skarpa och tydliga kriterier för när rivningslov skulle kunna nekas på grund av klimatskäl. Trots att Boverket inte föreslår en sådan förändring är det något som våra medlemmar har tryckt på i flera år. Klimatkommunerna vill därför uppmana regeringen/Boverket att se över rivningsreglerna för att möjliggöra denna förändring.

Ett annat hinder för kommuner och regioner är att det ofta kostar mer att bygga cirkulärt, vilket kan innebära problem för verksamheter med höga sparkrav. Klimatkommunerna vill att regeringen alternativt Boverket utreder möjligheterna att införa krav på att avsätta medel för cirkulärt byggande likt det system där medel avsätts för konst vid offentligt byggande.

Nuvarande bokförings- och momsregler försvårar överlåtelse av byggmaterial till återbruk, eftersom material med bokfört värde inte får skänkas bort utan skattemässig hantering. Det skapar onödig administration och likviditetspåverkan, trots att staten ändå får in moms när materialet säljs vidare. För att främja cirkulär resursanvändning bör dessa hinder ses över och anpassas

### **Om Klimatkommunerna**

Klimatkommunerna är en förening med 55 kommuner och två regioner som medlemmar. Medlemmarnas klimatarbete ligger i framkant i Sverige och världen, med tuffa klimat- och energimål och ambitiösa åtgärder. Klimatkommunernas övergripande syfte är att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige genom erfarenhetsutbyte, påverkansarbete och spridning av goda exempel.